

POSTANOWIENIE

Dnia 12 stycznia 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Józef Frąckowiak (przewodniczący)

SSN Paweł Grzegorzczak

SSN Anna Kozłowska (sprawozdawca)

w sprawie z wniosku M. Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością
z siedzibą w P.

przy uczestnictwie I. W. Spółki z ograniczoną
odpowiedzialnością Spółki komandytowej z siedzibą w P., M.
K. – P. i M. K.

o zniesienie współwłasności,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym

w Izbie Cywilnej w dniu 12 stycznia 2018 r.,

zażaleń uczestniczek postępowania I. W. Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością
Spółki komandytowej z siedzibą w P., M.

K. – P. i M.K.

na postanowienie Sądu Okręgowego w P.

z dnia 9 czerwca 2017 r., ,

**oddala zażalenia pozostawiając rozstrzygnięcia o kosztach
postępowania zażaleniowego w orzeczeniu kończącym
postępowanie w instancji.**

UZASADNIENIE

W sprawie z wniosku M. sp. z o.o. w P. z udziałem [...] o zniesienie współwłasności, Sąd Okręgowy w P. postanowieniem z dnia 26 kwietnia 2016 r., na skutek apelacji uczestników I. W. sp. z o.o. Spółki komandytowej w P. oraz M. Kl. – P., uchylił postanowienie Sądu Rejonowego w P. z dnia 17 listopada 2014 r. znoszące współwłasność nieruchomości gruntowej opisanej w tym postanowieniu i przekazał sprawę temu Sądowi do ponownego rozpoznania wskazując na potrzebę przeprowadzenia postępowania dowodowego w całości z uwagi na konieczność dopuszczenia dowodu z opinii innego biegłego dla ustalenia wartości nieruchomości objętej wnioskiem; potrzeba taka powstała z uwagi na wyłączenie w postępowaniu apelacyjnym biegłego, który wydał opinię w sprawie. Postanowienie Sądu Okręgowego zostało zaskarżone w trybie art. 394¹ § 1¹ k.p.c. przez wnioskodawcę, a uczestniczka postępowania M. K. – P. w odpowiedzi na zażalenie wniosła o jego oddalenie, zarzucając, że w postępowaniu przed Sądem Rejonowym została pozbawiona możliwości działania.

Sąd Najwyższy postanowieniem z dnia 15 lutego 2017 r. II CZ 152/16 uchylił zaskarżone postanowienie. W motywach rozstrzygnięcia wskazał na swoją, w tym trybie, kognicję obejmującą badanie istnienia, czy też nieistnienia, wynikających z art. 386 § 4 k.p.c. przyczyn usprawiedliwiających wydanie orzeczenia kasatoryjnego, ale też obejmującą badanie ważności postępowania i to nie tylko wtedy, gdy sąd drugiej instancji nietrafnie przyjął nieważność, ale także wtedy, gdy uznał bezpodstawnie, że ta kardynalna wada postępowania nie wystąpiła. W rezultacie wskazał, że uczestniczce M. K. – P., wezwanej do udziału w sprawie postanowieniem Sądu Rejonowego z dnia 6 października 2014 r., odpis tego postanowienia, odpis wniosku oraz zawiadomienie o ostatniej rozprawie mającej miejsce w dniu 17 listopada 2014 r., nie zostały prawidłowo doręczone, co jej zarzut naruszenia przez Sąd Okręgowy art. 386 § 2 k.p.c. czyniło uzasadnionym.

Po przystąpieniu do powtórnego rozpoznania sprawy w związku z wniesionymi apelacjami, Sąd Okręgowy w P. postanowieniem z dnia 9 czerwca 2017 r. uchylił zaskarżone postanowienie, zniósł postępowanie przed sądem pierwszej instancji od dnia 6 listopada 2014 r. i w tym zakresie przekazał sprawę

Sądowi Rejonowemu do ponownego rozpoznania, pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach. W uzasadnieniu rozstrzygnięcia wskazał, że do nieważności postępowania doszło poczynając od 6 listopada 2014 r., ponieważ w dniu 5 listopada 2014 r. w sprawie zapadło postanowienie o zabezpieczeniu, a skarżąca uczestniczka nie otrzymała odpisu tego postanowienia, ponadto nie otrzymywała odpisu postanowienia z dnia 6 października 2014 r. o wezwaniu jej do udziału w sprawie, tudzież odpisu wniosku i zawiadomienia o ostatniej rozprawie; została, zatem pozbawiona możliwości obrony swych praw.

Zażalenia na to postanowienie wnieśli uczestnicy postępowania: I. W. sp. z o.o. Spółka komandytowa w P., M. K. – P. i M. K. Treść zażaleń jest zbieżna. Każdy ze skarżących kwestionuje datę, od jakiej Sąd zniósł postępowanie, wskazując, że datą najwcześniejszą powinien być dzień 13 czerwca 2014 r., w tym, bowiem dniu M. K. – P. kupiła udziały w nieruchomości i od tej daty nie miała możliwości udziału w postępowaniu (tak w zażaleniu tej uczestniczki i uczestniczki I. W.sp. z o.o. Spółka komandytowa), lub też postępowanie powinno być zniesione od dnia 6 października 2014 r., to jest od dnia wezwania M. K.- P. do udziału w sprawie postanowieniem Sądu Rejonowego z tej daty (tak w zażaleniu uczestniczki M. K. a także M. K. – P., tu wariantowo, z „ostrożności procesowej”). Skarżący postawili również zarzut wadliwego uzasadnienia postanowienia a także doręczenia go w stanie niekompletnym i nie uchylenia postanowienia z dnia 5 listopada 2014 r. o zabezpieczeniu (tak w zażaleniu uczestnika I. W. sp. z o.o. Spółka komandytowa). Domagali się uchylenia zaskarżonego postanowienia i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w P.

W odpowiedzi na te zażalenia wnioskodawca wnosił o ich odrzucenie lub oddalenie.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Przewidziane w art. 394¹ § 1¹ k.p.c. zażalenie jest skierowane przeciwko uchyleniu przez sąd drugiej instancji wyroku lub postanowienia co do istoty sprawy i przekazaniu sprawy do ponownego rozpoznania, a więc ocenie Sądu Najwyższego może być poddany jedynie ewentualny błąd sądu odwoławczego przy kwalifikowaniu określonej sytuacji procesowej jako odpowiadającej, powołanej

w uzasadnieniu orzeczenia kasatoryjnego, podstawie ustawowej. Ustawowe podstawy uchylenia orzeczenia sądu drugiej instancji zostały zakreślone wąsko. W przypadku, więc wniesienia zażalenia, kognicja Sądu Najwyższego ogranicza się do skontrolowania, czy istotnie doszło do nierozpoznania istoty sprawy lub czy w realiach rozpoznawanej sprawy faktycznie istnieje konieczność przeprowadzenia postępowania dowodowego w całości (art. 386 § 4 k.p.c.), wreszcie, Sąd Najwyższy bada prawidłowość stwierdzenia nieważności postępowania przez sąd drugiej instancji (art. 386 § 2 k.p.c.). Kontrola Sądu Najwyższego jest, więc zredukowana do oceny istnienia procesowej podstawy uchylenia zaskarżonego i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania. Kontrola ta nie obejmuje badania prawidłowości innych czynności procesowych podjętych przez sąd drugiej instancji. Środek odwoławczy unormowany w art. 394¹ § 1¹ k.p.c., przy całej swojej specyfice, pozostaje zażaleniem, a więc środkiem, przy użyciu którego rozstrzygane są wyłącznie kwestie procesowe. Dopuszczenie dalej idącej kontroli, w tym, jak chcą skarżący, prawidłowości zakresu zniesienia przez sąd drugiej instancji dotkniętego nieważnością postępowania przed sądem pierwszej instancji, oznaczałoby przyzwolenie, by zażalenie z art. 394¹ § 1¹ k.p.c. stanowiło substytut skargi kasacyjnej, a więc środka prawnego zasadniczo innej rangi, sformalizowanego i mającego szansę rozpoznania przez Sąd Najwyższy tylko w wypadku spełnienia określonych w ustawie przesłanek; mogłoby także prowadzić do obchodzenia przepisów o skardze kasacyjnej.

W świetle powyższego, poza zakresem kontroli we wskazanym trybie musiała pozostać kwestia, czy Sąd Okręgowy znosząc postępowanie z powodu nieważności prawidłowo oznaczył czas, za jaki zniesienie tego postępowania powinno nastąpić. Badanie tej kwestii może nastąpić w razie podniesienia jej na właściwym etapie postępowania, we właściwym środku zaskarżenia. Podobnie, bez znaczenia dla rozstrzygnięcia o zażaleniach były pozostałe wyszczególnione w tych zażaleniach kwestie.

Z tych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398¹⁴ w związku z art. 394¹ § 3 k.p.c. oddalił zażalenie.

jw